07.11.2023 LAUSUNTO

Vastaanottaja:
Eduskunnan ympäristövaliokunta
Vastausosoite: YmV@eduskunta.fi

Viite: U-kirjelmä 57/2023 vp

Asia: Kirjallinen lausunto valtioneuvoston kirjelmästä eduskunnalle komission ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi maaperän seurannasta ja kestokyvystä (maaperän seurantaa koskeva laki)

Luomuliitto kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa seuraavaa:

Maaperän seurantaa koskeva laki on tärkeä väline seurata EU:n maaperän tilaa, joka on olennainen tekijä terveellisen ja kestävän ruoantuotannon sekä ekosysteemipalveluiden, kuten puhtaan veden ja hiilen sitomisen, mahdollistamiseksi. Haluamme esittää seuraavat näkökulmat ja suositukset, jotka ovat tärkeitä esityksen onnistumisen kannalta.

Tunnustetaan luomuviljelyn hyödyt maaperän terveydelle
Luomuviljelyllä on ainutlaatuinen lähestymistapa terveen maaperän kehittämiseksi, ja yleiset luomuviljelykäytännöt parantavat aktiivisesti maaperän laatua. Luomuviljelyn kokonaisvaltainen lähestymistapa tarjoaa ratkaisuja samanaikaisesti useisiin haasteisiin, kuten luonnon monimuotoisuuden suojelu, ilmastonmuutoksen torjuminen ja siihen sopeutuminen, veden laatu ja kansanterveys. Suomen tulisi tunnustaa luomuviljely maaperän terveyttä parantavana hoitokäytäntönä.

Ehdotamme, että seuraava teksti sisällytetään johdanto-osan perusteluihin:

"Luomuviljelyn kehittäminen on avain maaperän terveyden parantamiseen maataloudessa. Luomuviljelyn kokonaisvaltainen ja systeeminen lähestymistapa ylläpitää tärkeitä maaperätoimintoja ja tuottaa ympäristöhyötyjä. Luomuviljely parantaa maaperän hedelmällisyyttä ja ylläpitää luonnon monimuotoisuutta, vähentää ravinnekuormitusta vesistöihin, ehkäisee saastumista, kun synteettisiä torjunta-aineita ja lannoitteita ei käytetä, sekä varastoi hiiltä maaperään, mikä hillitsee ilmastonmuutosta ja auttaa sopeutumaan siihen."

Puuttuvat sitovat velvoitteet
Vaikka on myönteistä, että esityksessä mainitaan tavoitteeksi saavuttaa terveet maaperät vuoteen 2050 mennessä, se jää pelkäksi tavoitteeksi ilman toimenpiteisiin liittyviä vaatimuksia. EU:n laajuiset vähimmäissäännökset ovat tarpeellisia maaperän suojelemiseksi, koska monessa jäsenmaassa kehitys ei ole muuten riittävää. On hyvä kuitenkin huomioida,

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki luomuliitto@luomuliitto.fi Y-tunnus 0641419-1

että jäsenmaakohtaista joustavuutta on tarpeeksi, jotta maantieteelliset ja erilaiset toimintatavat tulevat huomioiduksi.

Maaperän terveystodistukset

Maaperän terveystodistusten edut maatalousmaille eivät ole selvät. Keskittyessään mahdollisesti vain muutamaan valittuun tulokseen, kuten hiilitodistukset, maaperän terveystodistus voi vaarantaa kokonaisvaltaiset maatalouden käytännöt, kuten luomuviljely ja muut agroekologiset viljelytavat.

Maaperän terveystodistusten käyttömahdollisuudet ja odotetut ympäristöhyödyt on selvitettävä. Jos tämä työkalu ei edistä maatalousjärjestelmiemme kokonaisvaltaista muutosta agroekologiseen suuntaan, sitä ei tulisi soveltaa maatalousmaihin.

Mittarit

Synteettisten torjunta-aineiden mittari

Synteettisten torjunta-aineiden jäämät aiheuttavat maaperän saastumista ja uhkaavat maaperän biodiversiteettiä niiden myrkyllisyyden vuoksi. Esityksessä ei kuitenkaan käsitellä synteettisiä torjunta-aineita nimenomaisesti, vaikka ne vaikuttavat merkittävästi maaperän terveyteen.

Esityksen tulisi sisältää pakollinen seuranta EU:ssa sallittujen (ja aiemmin sallittujen) synteettisten torjunta-aineiden osalta. Torjunta-aineiden aktiivisten aineiden pitoisuuksien, mukaan lukien niiden relevantit metaboliitit, hajoamis- ja reaktiotuotteet, on oltava valvonnassa. Synteettiset torjunta-aineet on lisättävä ehdotuksen liitteeseen I mukaan lukien niihin liittyvät kriteerit.

Maaperän biodiversiteettimittari

Maaperä kätkee sisäänsä yli 25 % maailman biodiversiteetistä ja on olennainen osa ekosysteemin joustavuutta. On huolestuttavaa, että ehdotus ei tee maaperän biodiversiteettiä pakolliseksi osaksi maaperän terveyden arviointia, vaan se jää vapaaehtoiseksi. Ehdotuksen kuvaaja, joka kuvaa maaperän perushengitystä ja mikrobien biomassaa, heijastaa yleistä maaperän biologista toimintaa eikä tarkasti biodiversiteettiä. Suosittelemme, että Maaperän seurantalaki sisältää maaperän biodiversiteetin pakollisena osana terveyden arviointia ja että kuvaajat heijastavat tarkemmin biodiversiteettiä, esimerkiksi maaperässä esiintyvien nematodien runsautta ja monimuotoisuutta. Kriteerit tähän kuvaajaan tulisi myös määritellä ja sisällyttää ehdotuksen Liite I:een.

Maankäytön muutosmittari

Maankäytön muutokset ovat merkittäviä maaperän heikkenemisen tekijöitä. On tärkeää, että Maaperän seurantalaki sisältää selkeän määrällisen tavoitteen maankäytön muutoksille. Lisäksi tulisi ottaa huomioon, missä yhteydessä maankäytön muutokset tapahtuvat, mukaan lukien maan tyyppi, sen ominaisuudet ja ekosysteemipalvelut. Erityisen tuottavat ja korkealaatuiset maat tulisi saada erityissuojelun piiriin.

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki luomuliitto@luomuliitto.fi Y-tunnus 0641419-1

07.11.2023 LAUSUNTO

Vesien läpäisymittari

Maaperän vesien läpäisy vaikuttaa suoraan maaperän valumavesiin, pinta- ja pohjavesivirtauksiin, maaperäeroosioon ja tulvien torjuntaan. Tämä tekijä tulisi sisällyttää Maaperän seurantalakiin, ja Liite I:een tulisi sisällyttää kuvaaja, joka määrittelee vesien läpäisyn arvioinnin kriteerit.

Nämä suositukset pyrkivät vahvistamaan maaperän terveyden arviointia ja ottamaan huomioon maaperän biodiversiteetin, maankäytön lisääntymisen ja vesien läpäisyn merkityksen. Tavoitteena on edistää monipuolista ja kattavaa maaperän terveyden arviointia, joka ottaa huomioon erilaiset ympäristötekijät ja edistää kestävää maataloutta ja ympäristönsuojelua.

Janne Rauhansuu
Luomuliiton puheenjohtaja

Susann Rännäri
Luomuliiton toiminnanjohtaja

Luomuliitto ry
PL 145
00101 Helsinki luomuliitto@luomuliitto.fi Y-tunnus 0641419-1